

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID F. RENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY

Szerkesztő: P A P D O M O K O S

Előfizetési ár: Egész évre 20 Leu. Egyes szám ára 2 Leu. Akik a 20 Leut egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítói-díj 100 Leu. Minden pénz Gálfi Lőrincz egy-
leti pénztárhoz küldendő Clujra (Kolozsvárra).

Unitárius egység.

Az unitárius vallást követőket a történelmi fejlődés egyik vonalán „egységihívők“-nek nevezték. Ez az elnevezés a felekezetnek a szentháromság tanával szemben elfoglalt álláspontjára utalt, de idővel talán azt is jelezni kívánta, hogy mi, unitáriusok, az „egy Isten“ hitében egységesek vagyunk. Valljuk, hogy „az Isten egy és megoszthatatlan“ es ebben a vallásban egymás között egynek tudjuk magunkat.

A hitben való egység — mint az egyháztörténelemből tudjuk — nem egyszerre következett be. Az erre irányuló fejlődésnek voltak különböző stádiumai, de amint kilehetett bontani a Dávid Ferenc hitvallásának, a reánk zudult viharban begöngyölt zászlaját, a megpróbáltatások sulya alatt megfogyott, de kitartásában meg nem tört kicsiny sereg, egységesen állott e zászló alá és ezzel az egységes sorakozással megvetette alapját annak a fejlődésnek, melynek egyik legjelentékenyebb, bár gyakorlati szempontból közvetlen hatásokat talán fel nem táró mozzanata, az Isten egysége hitében egységes magyar unitárizmus szervezeti egységének az 1848. évi XX. t.-c.-kel bekövetkezett államjogi elismerése volt.

Azóta változtak az idők, de az az érdek, ami a multban az unitárius egység megóvásához fűződött, nem esett változás alá s ennek az egységnek fenntartása épen ezért minden unitáriusnak elsőrendű kötelessége. Nem szabad ugyanis felejtetni egyet. Azt tudniillik, hogy az 1914-ben kitört világháboru nemcsak az általa közvetlenül érintett államok életét, *de többé-kevésbé az egész európai keresztény civilizációt válság elé állította.* Ezt a válságot a keresztény felekezetek csak belső (szervezeti) egységük szigorú megóvásával, sőt lehető fokozásával hárihatják el. Amint a multban a hitegységből fejlődött

Lapunk jelen száma 20 oldal.

ki a szervezeti egység, úgy ma a szervezeti egység legerősebb biztosítója a hitesség megőrzésének.

És minden partikulárizmus, mely a szervezeti egység frontját bontogatja, az atheizmusnak avagy a szektualizmusnak nyit utat. Ezt a tapasztalat igazolja. A magyar felsővidéken Luther egyházának első válsága, mely még az 1820-as években jelentkezett, az egyházszervezet falán ejtett réseken szivárgott be s az Alföld református egyházközségeiben az 1890. években jelentkezik ugyanez a folyamat, ugyancsak a szervezeti egységen támadt repedések nyomán. A különbség mindössze annyi, hogy míg a felsővidéken annak idején a baptizmus, itt a názárénizmus lépett fel, mint a szervezeti egység megbontása által lelkiegységükben is megbomlott hívek megújodásának külső formája. Ezek a példák igen komoly megszívelést igényelnek és az unitarizmusnak az új helyzetben való elhelyezkedésénél annál kevésbé izolálhatók, minél nehezebb feladatot ró reá egyfelől híveinek csekélyebb száma, másfelől az a körülmény, hogy a hitelveinkben vallott liberálizmus népiünk alsó rétegei lelki világában fogékonyá teszi a talajt a felekezeti radikálizmus eszmeköre, illetőleg az ennek képviselőit maguk részére igénylő különböző szekták számára.

Az unitáriusokról szóló közvélemény még nem régen is, valami legendás fényt vont az unitárius összetartás híre köré. Abban a közhiedelemben, mely ez appersük révén elterjedt, volt egy bizonyos túlzás is, de annyi bizonyos, hogy azokban az eredményekben, melyeket oly súlyos megpróbáltatások mellett mégis sikerült biztosítanunk, nagy része volt annak az utolsó, immár csaknem félszázéves lusztrum alatt jeles szeretett főpásztorunk vezetéséből táplálkozó egyházi közszellemnek, mely a felesleges vitaanyagot lehetőleg eliminálta, a viták hevét állandóan mérsékelte, az ellentéteket gyakran elsimitotta, az ellenfeleket egymás irányában kiengesztelte. Es tette mindezt a hagyomány erejével kialakult egyházszervezet keretében, amint hogy e nélkül és ezentúl mindezt és így nem tehetette volna.

Erre a mérséklő, kiegyenlítő és kiengesztelő szellemre ma nagyobb szükség van, mint valaha. Mindent ki kell tehát küszöbölni soraink közül, ami elválaszthat és minden irányban keresni kell az egyesítő tényezőket. Különösen pedig meg kell becsülni azt, ami mint az egység biztosítója már rendelkezésünkre áll és mint több évszázados pezségés immár kiforrott eredménye a hagyomány patinájától és a gyakorlati élettapasztalat sodronyhálózatától övezett bástyaként a támadások ellen védelmet nyújt.

Váradai Aurél.

A ki lélek szerint él, örök életet remél. A reménység soha meg nem szégyenít. Nyissátok ki lelketek szárnyait és emelkedjétek föl a köznapiság földjéről a tiszta, szent élet országába és boldogok lesztek.

Unitárius egyházi törvényeink gyűjteménye.

Ifju korom emlékei ujulnak meg, midőn a fennebbi cím alatt megjelent két vaskos kötet könyvet látom. A Mikó Lőrinc nyomába lépő jogtanárunkat kérték, sürgették az akkori előljárók: vegyen tolat a kezébe és adja ki a Mikó-féle egyházjogtant. A könyv nem jött, a tanár elment. Azóta telt az idő, elmúlt a háboru és azután dr. Tóth György táblabírói székébe más ült. Ez a mindig szorgalmas jogász már régóta gyűjtögette jogforrásainkhoz az adatokat. Most a hivatalnélküliség idejét egyházunk jogi irodalmának szentelte s nemis két esztendő alatt kiadott két kötetet. Nemcsak ezt tette, árusította is s az első már elfogyott, a második közkezen forog. A tudás, a szorgalom, a munka s az egyház szeretete megteremtette amit oly régóta várt az egyház és a jogi irodalom. Meleg elismerés és köszönet a kitaró munkásnak. Ennyit minden unitáriustól megérdemel s ebben nincs is eltérés közöttünk.

A könyvről még sokszor fog szó esni az Unitárius Közönyben. Most az I. kötetről röviden csak ennyit: I. törvénynek jelezte, igen helyesen, az egyház mai szervezetéről szóló törvényt, melyet már 1900. óta használ az egyház. Nagyon értékesé teszik a gazdag tájékozó és az egyes intézkedésekre vonatkozó történelmi viszapillantások. Ebben a kötetben van a II. törvény az Istentiszteletek tartására, III. a kánonikus kérdésekre stb., IV. a belső emberek választása, V. a b-e javadalom megosztása. Függetlenül kapjuk az eskümintákat a törvényre utaló számokkal. Az E. K. és Főtanács házszabályait.

Második kötet (III. sz. viseli), egyházunk joga kialakulását mutatja, mert közli a *Disciplina Ecclesiastica* név alatt szerepelt egyházi rendtartás 1624. és 1694. évi kiadásait s Gálfi Lőrinc teol. akad. tanártól a latin szöveg gondos magyar fordítását. Kíséretbe jövünk, hogy végigkísérjük sűrű nyomdokain sokat sanyargatott egyházunk törvényei kialakulását. Örökös önvédelmi harc-tünetei ezek, némelykor a belső bajok ellen, de állandóan a külső támadások miatt. A kinek ideje van gondosan végigtanulmányozni ezt a 220 nagy oldalt, nemcsak hogy átéli multunkat, hanem erőt is gyűjt jövőnkre. Meglátja mit tanácsolt elődeinknek az eszélyesség és mit parancsolt rájuk a helyzet kényszerűsége.

A könyv rövid foglalata: dr. Tóth György előszava és bevezetése. Igen becses tájékoztatók. A két latin szöveg olvasása és összehasonlítása régi veretű embereinknek fog élvezetet nyújtani, főleg, ha a jegyzeteket is figyelik. Az egyházközségek vizsgálása rendjét Márkos Albert az egyházi rendszabályokhoz való utasításokat dr. Kolozsváry Sándor egyet. tanár ur fordította. A *Complanatio*

Desionnát is itt találjuk. Ez az a ránk kényszerített törvény, mely miatt még a XIX-ik százban is sok bajt szereztek a haladni óhajtó unitáriusoknak.

A mai embert legjobban fogja érdekelni a III. és a IV. könyv, melyek a Főtanács és az elnökség kialakulását és az egyházi igazgatást tárja föl. Szerző adatokra hivatkozik és következtetéseit is alapos megfontolással teszi. E rövid tájékoztatót azzal zárjuk, hogy dr. Tóth György nagy hátlára kötelezte egyházát, melyet úgy rónánk le legméltóbban, ha megvennők az összes meglevő példányokat, melyeknek száma nem nagy.

TÜZHELY MELLETT.

Husvét.

(Szabolcska Mihály Eszmények-álmok uj kötetéből.)

Oh szent Igazság, husvét ünnepe,
Kitől a bünös had megrettene;
Ki a farizeusokat megaláztad,
S a büszke helytartót reszketni láttad;
Ki eltoltad a követ, mit fölébed
Oda hengeritettek a pribékek,
S kibontva tiszta, szép mennyei szárnyad,
Ott hagyta a neked szánt siri ágyat:
— Áhitozunk utánad!

Husvét, föltámadásnak ünnepe,
Halálra szántak uj, szebb élete,
Ki nem hagyta a porban megalázva
Ot, aki hitt a maga igazába,
S eszményeihez hű maradt halálig,
A rá mért kínos kereszt nyomoráig . . .
— Husvét, te szent, örömvált bűbánat,
Ki fölmagasztalod a Golgotákat:
— Áhitozunk utánad!

Uj énekeskönyvet!

Az alábbi két ének kísérletképpen egyesesen abból a célból készült, hogy új kiadásra váró Énekeskönyvünket a kuruc és más régi magyar dallamok bevonásával magyarabbá, ódon színezetűbbé, de főleg bensőbbé és szívünkbe markolóbbá tegyük. A gondolat

nem új, régóta ott ég már sokunknak a lelkében, az új kiadást előkészítő tanácskozáson kántoraink is mellette nyilatkoztak, ideje már tetté érlelni a gondolatot. A sok szintelen, névtelen nyugati lamentáció s mondvacsinált dicséret-imitáció mellé vigyünk be végre templomainkba is valamit a keleti puszták végtelenségének perzselő melegéből s pogány szertelenségéből, eresszük be a magyar lelket. A sok édeskés, asszonyos limonádéhoz adjunk egy kis tüzes magyar bort is — ha van. Már pedig van. Ott az egész kurucvilág. Egyszer itassuk csak meg Tyukodi pajtás nótájával a magyar lelket: többször nem kell instálni az éneklésre. Csak templomot építsünk, jó erős falut, hogy szét ne vesse a belső buzgóság. Ezzel a buzgósággal különben is számolni kell. Egész istentiszteletünknek át kell alakulnia: a bóbiskoló „hallgatóknak“ lelki élménnyé, tisztító katharzissá kell tenni azt az órát. Éreznünk és éreztetnünk kell, hogy a templom ma nekünk nem az, aki tegnap. Tegnap oda sokszor még csak páholyba jártunk. Ma vezekelni és sirni szeretnénk; új hitet, új reményt, új istent várunk. Lánglelkű papokat s — éneket, sok éneket, szívünkbeli jövő éneket. Az új Énekeskönyv nem lehet újra csak toldozás-foldozás. A lelkünket kell belevinnünk s érte semmi áldozattól visszariadni nem szabad, mert ha a templomot s elveszítjük — meghaltunk.

Míndezekről s egyebekről a Keresztény Magvető legközelebbi számába irtunk kissé bővebben. A kuruc-dallamok dolgában azonban addig is fölkérjük kántorainkat s gyülekezeti éneki sorsra iránt érdeklődő hiveinket, sziveskedjenek értésünkre adni, helyeslik-e magát a gondolatot s megfelelőnek tartják-e a kivitelt.

I.

Töredelmes ének.

(„Gyöngé violának letörött az ága“ dallamára.)

1. A mélységből, Uram, halld meg kiáltásunk,
Balsorsunkban szánd meg, bánd meg búsulásunk.
Lelkünk beteg, csontunk remeg,
Élő Isten, építs te meg.
2. Szomju szarvas várja szomja eloltását,
Szomorodott szívünk búja eloszlását,
Kútad, Uram isten, ásd meg.
Utad, Uram, mutasd már meg.
3. Mutasd már meg Uram, merre, mire várjunk,
Miért törted le téged kereső két szárnyunk?
Anélkül az élet sem kell,
Élő Isten, emelj már fel.

4. A mélységből, Uram, halld meg kiáltásunk,
Balsorsunkban szánd meg, bánd meg bánulásunk.
Lelkünk beteg, csontunk remeg,
Élő Isten, építs már meg.

II.

Bűnbánó ének.

(„Te vagy a legény, Tyukodi pajtás“ dallamára.)

1. Én Uramisten, befelé nézve
Lehajtott fővel állunk elédbe.
Keserőség a szívünkben úgy eláradott,
Alig-alig látjuk tőle, mért sújt haragod.
2. Ostorod, Uram, látod, hová vág,
Látod, hogy mi bánt, látod bent mi rág.
Vágjon hát ki irtó késed minden kelevényt,
Annak Uram, ne irgalmazz semmi letteként.
3. Ostorod, Uram, látod hová vág.
Ne kiméld tőlünk, vágd csak, jobban vágd.
Ostorozd ki belőlünk az egymásmegevést,
Ostorozd a pulyaságot, hitvány csüggedést.
4. Jaj, mert hogyha fáj, tán felébredünk,
Azt, amink ma nincs, *lelket*, azt veszünk.
Akkor aztán szakadhat ránk bármilyen csapás.
Él az Isten. O is ott lesz. Mit bánunk mi mást?!

Pálffy Márton.

Megnyitó beszéd a szabédi D. F. Egyletben.

Kedves Tagtársaim!

Üdvözölni kívánom egyletünk és nőszövetségünk minden tagját s mind, akik itt jelen vannak. Arra kérem k. Tagtársaim, hogyha talán nem tudnám magam helyesen kifejezni, mint aki gyakorlott az ilyen felolvasásokban, nézzék el hibáimat. Megvallom őszintén, mikor megtettem az első lépést nőszövetségünk megalapítása végett, nem gondoltam, hogy ezen nemes célunk megvalósuljon. Aggódva kopogtattam be azok ajtaján, kiknek nevét feljegyeztem. Remegő lélekkel gondoltam arra, hogy talán elútasító választ kapok. Annál nagyobb

volt örömm, mikor láttam a lélekből jött érdeklődést. Meggyőződtem, hogy mégis csak vannak a jónak és nemesnek pártolói.

Most pedig arra kérem k. Tagtársaimat, hogy érdeklődésük állandó legyen, ne csak fellobbanó szalmatűz. Máskülönbem semmit sem érünk el. Óhajtom, hogy az érdeklődés mindig nagyobb és nagyobb legyen. Lassanként megismerjük mi a célja a D. F. Egylet és a nőszövetségünk működésének. Érezni fogjuk áldásait. Arra kérem k. hallgatóimat, mindenki igyekezzék lelkében az unitárius hitnek (vetemény) virágos kertjét fölláttítani! Ebben a hitnek és erkölcsnek legnemesebb virágait igyekezzék plántálni. A D. F. Egylet a Maroson túllévő egyházközségeekben már több évtized óta fennáll. Most mi is megalakítottuk. Rajta legyünk sz. Társaim, hogy egyházunkat jó és nemes tettek által fejlesszük. Ezután az „Unitárius Közlöny” lesz a mi jóbarátunk. Meg fogja ismertetni velünk, milyennek kell lenni egy unitárius embernek az egyházához, társaihoz, papjához, tanítójához.

Rajta legyünk, hogy csak azt cselekedjük, ami jó és üdvös. Ami mindnyájunknak a hitben haladást és megerősödést, az erkölcsös életben tisztulást hozhat. Igyekezzünk gyermekeinkbe beleoltani a vallás- és a felebaráti szeretetet. Szegény a gazdagot, gazdag a szegényt tisztelje, mert csak egymással egyetértve lehet a jót és nemeset megvalósítani! Irtsunk ki szivünkéből minden rossz érzést embertársaink iránt! Ne nézzük le egymást, hisz Isten mindnyájunkat egyenlőnek teremtett! Legyünk egymásnak művelői minden nemes cselekedetben, ezt sugja Dávid Ferenc szelleme. Bizzunk az egy igaz Istenben, hogy egyletünk és nőszövetségünk meghozza a maga nemes gyümölcseit a hit és erkölcs mezején. Isten áldja meg azokat is, kik a tengeren túl áldoznak egyházunkért! Áldja meg mindazokat, kik közreműködtek, hogy a nőegyletet megalakíthattuk! Legyünk hívek a reánk bizottakban, szivemből kívánom!

Megnyitom a gyűlést.

Szabéd, 1922. évi január hó 12-én. özv. Pálffy Ferencné.

Homoród-Almásról „Nők szövetsége” titkárához érkezett levélből következőket közöljük:

H.-Almás, Karácsonyfalva, Oklánd és Ujfalu lelkészei, tanítói és belső asszonyai 4 héten át minden csütörtökön este D. F. népies estét rendeztek fölváltva a négy helyen. A D. F. szellemében tartott esték nagyszámu hallgatóságot vonzottak és sokaknak szíve melegedett föl a szellemnek szépben és jóban való megjelenítésétől. Nőegylet is szépen működik Almáson, mely még jóval a háboru előtt alakult s fejtett ki komoly, célirányos munkásságot.

Most új életpezdülés látható és érezhető az egylet működésében. A rendszer nőegyleti összejöveteleken kívül tartanak külön D. F. estélyeket is nagy ünnepek másodnapjain. Az „Unitárius Közlöny”

is számos előfizetőt nyert, akik mindannyian örömmel vállalják a tagságot is.

Minden D. F. estély ünnepszámba megy a nép előtt s a nemes áldozatához belső emberek jutalma: a lélek öröme a szép sikerek fölött. Isten segítse önzetlen munkájukban egyen-egyen és összesen.

A h.-j á n o s f a l v i n ő e g y l e t 64 taggal megalakult. Jaouár 15-én nagyszerű műsoros táncestélyt rendezett az egyesület s így már pénzkészlettel is dicsekedhetik. Zsigmond Józsefné lekes-ifju papnéé az érdem, miért is e helyen gratulálunk és további szép eredményeket óhajtunk. Zsigmond Józsefné sziveshangú sorokkal kereste föl „Nők Szövetsége” titkárát azzal, hogy pár buzdító szót kérjen a megalakult egyesülethez. „Nők szövetsége” titkára örömmel tett eleget e szives kérésnek, mert lelkében örök kapcsolatot érez a kedves kis faluval s annak értelmes székely népével, mint 12 évvel ezelőtt volt papnéjük.

A székelyudvarhelyi Unitárius Nők Szövetsége alakuló közgyűlését január hó 29-én tartotta az unitárius papi lakon. Bölöni Vilmos lelkész ismertette a nők szövetsége megalakításának eddigi akadályait, felolvassa az Unitárius Közlöny 1. számában közölt „Főpásztori levelet” és az Unitárius Nők Szövetsége „ízenetét amerikai és angol testvéreinktől”. Ezekután olvassa az Unit. Nők Szöv. alapszabályait, melyeket a közgyűlés azzal fogadott el, hogy az évi tagdíjat 20 Leu-ban állapította meg, szegényebb tagok részére pedig 10 és 5 Leu-ban. Lelkész előterjesztéseit a közgyűlésnek mintegy 50 jelenlevő tagja egyhangulag elfogadta és kimondta a megalakulást. A tisztikart megalakította: elnök özv. Szakács Károlyné; tiszt. elnök özv. Török Pálné; alelnök Nameth Albertné; titkár özv. Benedek Lajosné, Bölöni Vilmosné; jegyző Nagy Ella; pénztárnok Fekete Irén e. Választmányi tagok: Bakóczy Károlyné, Balázs Jánosné, Barabás Mafild, Barra Andorné, Bartalis Erzsike, ifj. Bodrogi Istvánné, özv. Deák Lajosné, Derzsi Zsuzsika, Ébert Andrásné, Fekete Benjaminszky Gálfy Kálmánné, Györfi Istvánné, Jakabfy Lajosné, Lubány Jánosné, Mahoiánszky Ferencné, dr. Nagy Zsigmondné, Robonyi Piroška, Szabó Dezsőné. Több apróbb ügy letárgyalása után, gyűlés kimondta az év folyamán egy nagyobb szabású estély rendezését templomi felszerelésekre. — Üdvözljük az udvarhelyi nők szövetségét! Szerk.

A brassói unitárius nőegylet egyévi munkássága. A brassói unitárius nőegylet 1921. évi február hó 27-én alakult meg. Az egyesület létrejöttének a szokott vallásos és egyházas buzgóságon túl mélyebb oka van. Az unitáriusok az unitáriusokkal összeköttetésben levő és rokonszenvező nők látták, hogy az unitárius egyházközség Brassóban csupán a férfiak jóakaratu munkája által nehezen tud

odafejlődni, hogy otthont szerezhessen a maga számára, melyben egy imaházat is berendezhessen, hol vallásos összejöveteleket is tarthasson, az ifjúság megfelelő nevelését irányíthassa. A leányegyházközségnek 12 év előtt anyaegyházközséggé fejlődése után az alkotás után akadály akadályra következett. A rövid idő alatt bekövetkezett lelkészváltozás, majd a háborús annak szomorú következménye. A békekötés után földresujtottságunkból lassanként kezdtünk magunkhoz térni. Megérettük, hogy a változott helyzetben s az új idők áramlatában faji jellegünket is csak tömörülés s elsősorban az egyházzal való szorosabb összeforrottságunk által védhetjük meg. Ez a szükségérzet hozta létre a brassói unitárius nőegyletet, melynek az egyházközség kiépítésében való tényleges részvétel mellett a gyöngék erősítése, a szegények gyámolítása, a reászorultak megsegítése is céljai közé tartozik, mert ez is a védelem egyik eszköze. A tisztikar egyelőre egy évre a következőképen alakult meg: özv. Preiszner Péterné sz. Killyéni Etelka elnök, Kovács Lajosné, József Domokosné, Kádár Sándorné, Gergely Sándorné alelnökök, Fazakas Zsigmondné pénztáros, Izsák Domokosné és Kádár Mihályné gazdák, Kovács Lajos titkár, azonkívül 36 választmányi tag. Az egylet első évi közgyűlését ez év február hó 26-án tartotta, midőn a fennemlített tisztikart 3 évre újból megválasztotta azzal a változtatással, hogy az egyik gazdai tisztet Tamás Rezsőnére bizta s József Domokosné és Izsák Vilmosnét ellenőrökké választotta. Az egylet 72 alapító, 164 rendes és 67 pártoló taggal alakult meg. Időközben többen kitelepültek vagy a városról eltávoztak, de a gyarapodás így is megállapítható, mert az egyletnek ma 77 alapító, 174 rendes és 70 pártoló tagja van, kik között más felekezetű nők és férfiak is tekintélyes számban szerepelnek. A választmány az évi közgyűlésig 11 gyűlést tartott s a következő estélyeket rendezte: 1. A megalakulás után nemsokára 1921. március hó 20-án műsoros teaestélyt 5364 L tiszta jövedelemmel. 2. Május hó 16-án egy erdei majálist 11460 L tiszta jövedelemmel. 3. Október hó 10-én az Unitárius Irodalmi Társaság felkérésére és közreműködése mellett a kebli tanácscsal együtt egy irodalmi estélyt 3617 L tiszta jövedelemmel, melynek fele az Irodalmi Társaságnak jutott. 4. November hó 20-án egy kisebbszerű műsoros teaestélyt 1212 L tiszta jövedelemmel. 5. Karácsonykor az iskolás gyermekek részére karácsonyfa-ünnepélyt rendezett, midőn 30 fiu és 28 leány cipő- és ruha-ajándékban részesült s az összes megjelent gyermekek egy darab fonott kalácsot és cukorfélét kaptak. A kiosztott ajándékok értéke mintegy 8000 leu. 6. 1922 január hó 8-án Csepreghy F. „Piros bugyelláris“ c. népszinművének előadásával kapcsolatban egy nagyszabású táncestélyt 24007 L tiszta jövedelemmel. Az egylet bevétele 1921. évben 30974.50 L volt, melyből segélyezésre és adományra fordított 5364 L-t s az egyházközség templomépítési alapja gyarapítására 12,000

L-t. Az egylet vagyona 1921 dec. 31-én 13490 L. Ebbe természetesen nincs beleszámítva az 1922 január 8-án tartott estély jövedelme, mely az 1922. évi számadáson fog szerepelni, de amelyből az egylet 24.000 L-t az egyházközségnek a templomépítési alap javára máris átadott, úgy hogy az egylet a közgyűlésig, tehát egy év alatt, a templomépítési alapot 36.000 L-val gyarapította amellelt, hogy szegényeket és intézményeket is segélyezett. Igazságtalanok volnánk, ha meg nem említenők, hogy a nők buzgó és lelkes munkája mellett mindig ott volt a férfiak tettekre kész és fáradhatatlan segítségével. A karöltve munkálkodás tette lehetővé, hogy a hivatása magaslatán álló nőegyleti vezetőség a férfiak megértő támogatása mellett olyan eredményről számolhatott be az első évről a közgyűlésnek, mely nemcsak általános megelégedést keltett, hanem úgy a vezetőséget, mint az egylet tagjait bizonyára további lelkes munkára fogja buzdítani. Erre szüksége is van a brassói unitárius egyházi életnek, ha valamit teremteni akarunk. *Referens.*

Bucsú Major Sándortól.

— Varga Dénes tanár beszéde. —

Léle ben megindulva álljuk körül sírodat és itt e földi életben örökre bucsút mondunk Neked, kiszenvedett barátunk, kedves barátunk.

Nekem jutott a szomorú kötelesség, hogy Téged, Major Sándor, fájó szavaival elírassalak s Neked, mint a tordai unitárius főgimnázium igazgatójának tanártársaim (és tanítványaink) nevében végső Istenhozzádot mondjak. Kinos és leverő feladatot ez, de vissza nem húzódtam e szomorú kötelesség teljesítésétől, hiszen te is, Major Sándor, aki most előttünk a koporsóban némán és hidegen fekszel, amíg lebledben a szív dobogott, nem húzódtál vissza semmi kötelességtől, bármilyen fáradságos is volt az.

Író szív, nemes lélek, ritka becsületesség és kötelességérzet lakozott benned. Használtál a társadalomnak, iskolának, tanítványaidnak s azok javát szíved és lélekeddel előmozdítottad. Nekem, ki 16 éven keresztül működtem Veled egy ügy szolgálatában, különös okom van elismeréssel és méltánnyalással emlékezni meg Rólad, Major Sándor. A szépen virágzó tordai unitárius algimnáziumot annak idején együtt teremtettük meg. Te annak lelkes tanára, ontos, ügyes, tisztakezű pénztárnoka voltál. Az idők fordultával megalakult unitárius főgimnáziumnak ugyanolyan buzgó, lelkes tanára, pénztárnoka, majd igazgatója lettél; s bár egészségedet a háborús katonaiélet már meggyengítette, vállaltad az igazgatás nehézségeit s fáradhatatlanul dolgoztál iskolánkért. Fájdalom, nagyon is rövid ideig. Amit tettél, lelkiismeretesen végeztél. Nyílt szív, becsületesség, kötelességérzet, igazságszeretet voltak jellemnednek főbb vonásai.

Fáj nekünk a Te eltávozásod; kedves, szerető családod után mi fájjaljuk leginkább, hogy ily korán itt hagytál minket, kártársaidat, barátaidat (tanítványaidat).

Isten veled, Isten veled!

Egyházi és egyleti élet.

Ikládon a D. F. E. febr. 5-én tartotta I. felolvasó ülését. „Te benned bízunk...” eléneklése után vette kezdetét, mely után Kovács B. lelkész imája következett. M. thé Irén szépen szavalt. Kovács B. ismertette a D. F. Egylet programját és a falu kulturális jelentőségét. Török János tanító olvasott fel vallásos tárgyú költeményeket. Dr. György József tvsz. bíró, egyletünk alelnöke szabadelőadás keretében tá gyalta a közönség nagy tetszése mellett a „hit” kezdetleges és mai formáját. Elnöki bezáró után a Himnusz csendült föl. Február 19-én tartott II. felolvasó ülés „Mint a szép hives patakra” ének és Kovács J. lelkész imája után György Ilus szavalta Ürmösi Károlynétól „A tanács” c. költeményét. Kovács B. elnök tartott felolvasást „A jézusi tanítások” címen, mit a közönség nagy figyelemmel kísért. Balogh József szavallata után dr. György József alelnök szabadelőadás keretében beszélt a „Szeretet”-ről. Kilyén Mózes egyli. tag a saját költeményeiből adott elő a közönség nagy tetszése mellett. Majd Kovács B. lelkész egyik szereplőnk helyett egy az „Unitárius Közlöny” 2. számában megjelent „Pál fordulása” című kis novellát olvasta fel, mit a közönség a legnagyobb örömmel és kedvvel fogadott. Elnöki bezáró és „Erős várunk...” eléneklése után a nagyobbszámú, felekezetkülönb.ég nélküli közönség a legnagyobb megelégedéssel távozott el. A legközelebbi este március 5-én lesz. *K. B.*

Homoródméti Dávid Ferencz vallásos estélyek. Régen is voltak, a nép igen kedvelte, ezért elhatároztuk Ürmösi József egyleti elnökünk lelkes buzdítására, hogy e jó homoródméti szokást gyakoroljuk a jövőben is. Homoródszentpál, Hszentpéter, Városfalva és Hjánosfalva belső emberei és belső asszonyai e télen mindenik egyházközségben 2—2, összesen tehát 8 estélyt rendeztünk. Belépti díjak nem voltak, a persely azonban ki volt téve a jókedvű adakozók részére. Az estélyek általános programja a következő volt: 1. Gyülekezeti ének. 2. Megnyitó, utána rövid ima a helybeli lelkésztől. 3. Hegedü-quartett az énekvezérektől. 4. Szavallat a helybeli ifjak és hajadonoktól. 5. Bibliamagyarázat a vendég lelkészeiktől rendre. 6. Szóló ének a belső asszonyoktól. 7. Felolvasás sorban a belső asszonyok, énekvezérektől. 8. Ének 2 szólamban a helybeli ifjuság dalkarától. 9. Szabadelőadás a belső emberek sorban. 10. Bezáró Ürmösi József. elnökötől. 11. Gyülekezet éneke. — Közreműköd-

tek: a) Bibliamagyarázatot tartottak: Ürmösi József, Bedő Miklós, Sigmund József, Báró József, Gál József (mint vendég) lelkészek. b) Felolvastak: Ürmösi Józsefné, Bedő Miklósné, Sigmund Józsefné, Bencze Gáborné, Báró Józsefné, Pálfi Ákos, Bartalis Márton, András Sámuel. c) Szabadelőadást tartottak: Bartalis Márton, Gálfi Dénes. d) Énekeltek hegedű kíséret mellett: Ürmösi Józsefné, Pálfi Ákos, Sigmund Józsefné, kísérte Gálfi Dénes. Az estélyek után a helybeli lelkésznél vagy énekevezérsnél vacsora volt, bor nélkül. Ugyanis törvénynek előre kimondatott, hogy e vacsorákon, összejövetelek alkalmával alkohollal kedveskedni egyikünknek sem szabad és e törvény mindenütt meg is tartatott. Célunk egyfelől gyönyörködtetni és tanítani. Mindenekfelett a hit és erkölcsös élet ébresztésére serkenteni a gyülekezeteket. Másfelől anyagilag erősíteni a Dávid Ferencz-egyletet, amennyiben az estélyeken begyűlt perselypénzekkel idővel — ha Isten megsegít — be fogjuk léptetni egyházközségeinket a Dávid Ferencz-Egylet örökös alapító tagjai sorába. Most egyelőre egyházközségeinkint 100—100 leit, tehát összesen 400 leit küldünk azzal a kéréssel, hogy e csekélységet fogadják olyan szeretettel, amilyennel mi azt egyletünk erősítésére felküldjük. Egyuttal kérjük a kedves Főszekerestő Urat, hogy Hszentpál, Hszentpéter, Városfalva és Hjánosfalva egyházközségeket 100—100 leijel az alapító tagok közé besorozni sziveskedjék. Reméljük, hogy Isten segedelmével többi tartozásainkat is letörlesztjük egyletünknek, melynek lobogója alatt munkálkodni szent kötelességünknek tartjuk. *Báró József.*

Örökös alapítóink. 253. Özv. Marosi Gergelyné emléke 500 leu. 254. Gyulay László emlékére Tóth Károlyné Gyulay Etelka 100 leu. 255. Nagy Gyula hszentpéteri énektanító emlékére Bedő Miklós lelkész és neje 100 leu. 256. Kiss Jenő lelkész Csegez 100 leu. 257. Székelyszentmihályi unitárius egyház 500 leu. 258. Deák Sándor 1848-as honvéd emlékére Deák Miklós lelkész és neje 750 leu. Dr. Hintz György 100 K kiegészítésül 50 leu. (62) Dr. Hintz Györgyné 50 leu. 250. Hintz Éva 100 L. 260. Hintz Gyurika 100 L. 261. Hintz Gabika 100 L. 262. Kováts Elek Magyarorszáat 100 L. 263. Városfalvi unit. egyhközség. 264. Jánosfalvi unit. egyhközség. 265. Hszentpéteri unit. egyhközség. 266. Báró József lelkész. 27. Leszámítoló és pénzváltó bank. 268. Türkössy Sámuel Kolozsvár 100 L. 269. Péter Sándor lelkész 100 L (korábban 100 K).

Emlék-alapítványok. A hála és a kegyelet sokszor megnyilatkozott már a Dávid Ferencz-Egylet javára tett alapítványokban. Ez a kedves keresztény hajlam most is él és termeli hasznos gyümölcseit a mi egyháztársadalmi munkásságunk támogatására és egyben a lelki megnyugvás biztosítására. Kiss Jenő csegezi ifju lelkészünk „néhai Kiss Mózes unitárius énekevezér és igazgató-tanító“ a jó édes apa emlékére teszi, akivel szemben gyermeki háláját és kötelességét így kívánja leróni. Hasonló örömet szerzett magának

Bedő Miklós lelkész és neje édes atyjuk emlékalapítványaival. Jó szívvvel fogadjuk az emlék-alapítványt és kívánjuk, hogy a hálás gyermekeknek szolgáljon lelki öröme.

Lelkészek új állásban. Kozma Zoltán polgárdii lelkészt a hívek kívánságára Székelyszentmiklóásra, Bartók Géza várfalvi lelkészt Polgárdiba nevezte ki a főt. püspök úr. Fekete Lajos udvarhelyi s. lelkész Derzsben, dr. Csiki Gábor Polgárdiban teljesít szolgálatot.

Athelyezte a főt. Püspök ur dr. Pázsint Mihály lelkészt Torda-tárba és onnan Gálfi András lelkészt Szentmihályfalvára. — Pap Sámuel Alsboldogfalvára kántornak. — Sipos Gézát Dicsőszen-tmártonba tanítónak. — Derzsben ünnep harmadnapján lesz a lelkész-választás nyolc pályázó között.

Kovács István bsztmiklósi lelkészt a főt. püspök ur kinevezte Marosztbenedekre rendes lelkésznek.

Uj egyházköri gondnok. Halmágyi Gábor főerdőmérnök aa., kit a háromszéki köri közgyűlés nagy bizalommal megválasztott. Üdvözljük az új munkaköben.

Dr. Kozma Jenő meghalt. Mély sajnálattal értesülünk, hogy dr. Kozma Jenő, a mvasárhelyi kórház volt főorvosa, a kiténő szember, ki a kórházat felvirágoztatta, Budapesten meghalt.

Deák Sándor bácsi, vidékünk utolsó 48-as honvédje, Deák Miklós lelkészünk édes atyja, 92 évnek örömeivel-bánatával, munkás életét befejezte 1922 január 29-én. Ifjuságát a magyar szabadságharcban szentelte fel, 9 évig az osztrák hadseregben kényszerszolgálatot teljesített. Azután nemcsak mint magánember maradt igazi felebarát, kinek házából kéro, szükölködó sohasem távozott üres kézzel. Egyházának leghűbb tagja lett. Megyebírósa ma is emlékezetes, az épületekben, kerítésekben mutatkozó hiányt sajátkezüleg pótolta, hogy a nagyobb romlásnak elejét vegye s egyházát a fölösleges kiadásoktól megóvja. Urvacsorai borra alapot tett. Nem volt panasza a kepehátralék miatt — az ő idejében — a belsőembereknek, mert ő a kepehátralékot sem türte. Elment. Emlékét megbecsüljük, mert követendó út és példa előttünk. Legyen áldott emléke! *Kádár B.*

Barabási József szabédi birtokos előkelő nemesi család feje elhunyt Szabédon 86 éves korában. A papi pályára készült volt, de birtokára hazament és gazdálkodással töltötte szép hosszú életét. Hat gyermeke szép állásban levő családos emberek. Dr. Barabási Albert ügyvéd foglalta el helyét, József Gyergyószentmiklóson mérnök és István törv. bíró volt.

Halálozás. Lőfi Gyula és neje Ferenczy Ágnes kedves kis leánya, Mancika, elhunyt február 14-én Sepsiszentgyörgyön 11 éves korában, szülői mély bánatára.

Uj alapítványok. Az adakozási kedv állandóan mutatkozik híveink között. Katona Mihály sárdi lelkész szülői Katona Sándor és Béldeki Juliánna emlékére a szkereszturi és a kolozsvári főgymnhoz 1000—1000 leu alapítványt tett tanulók jutalmazására. — Kisgyörgy Sándor vargyasi esperes-lelkészünk a szkereszturi gymn. tápintézet javára 1000 leu alapítványt tett és azt gvarapítani óhajtja. — Szentmártoni Kálmán főgymn. tanár és neje Sándor Ella váratlanul elhunyt leányuk, Gabriella, emlékére 500 L. alapítványt tettek l. o. gymn. tanuló jutalmazására. A szelid jó leányka ebben az osztályban tanult. — Barla Ferenc sinfalvi lakos néhai szülői, Barla Ferenc és Gyulai Zsuzsánna emlékére 1000 leu és 3000 kor. hadikövtenyben felsőbb iskolába járó sinfalvi tanulók részére alapítványt tett.

Brassóból beérkezett az Unitárius Közlöny előfizetőinek teljes névsora 67 névvel. Számos nőnévvel találkozunk, a presbyterek is mind együtt vannak, de nagyszámu a munkás, vasutas és kishivatalnok.

Oklándról szép névsort kaptunk 19 előfizetővel. Ebben is a nőknek jó részök van. Köszönet és elismerés az esperesnének és mindazoknak a kedves nőknek, akik a vallásos életben segédkeznek a lelkipásztoroknak.

A Magyar Nép hetilap képei közt, egyik utóbbi számban, viszontláttuk Körösiöi K. Aladárnak nagyszabásu Dávid Ferenc képét, amely a tordai városházán hirdeti ma is a dicső unitárius hagyományokat. A kép kis alau másolatát Tóth István unitárius festőművész készítette el a Magyar Nép számára.

A kolozsvári D. F. Egylet „Tarka délutánja“. Fényes sikerü mulatságot rendezett a D. F. Egylet kolozsvári fiókjá március 18-án. A „Tarka délután“ műsora a legváltozatosabb szórakozást nyújtotta a tornatermet zsufolásig megtöltő közönségnek. Zene-, énekszámok, színjátszás, felnöttek és gyermekek festői táncai válogatták egymást pompás felvonulásban. A közönség soraiban ott láttuk a kolozsvári társadalom színét-javát s rövid időre a multba ringattuk vissza magunkat, amikor a D. F. Egylet estélyei a legkellamesebb és a leglátogatottabb összejövedetek voltak. A rokonérzést különben az a sok adomány is fényesen igazolta, amivel a kolozsvári társadalom elhalmozta a tarka-délután kiárusító asztalait. Ennek köszönhető, hogy a Nőegylet buzgolkodása szép anyagi eredménnyel végződött.

A testvéri jobbot nagy örömmel fogadták egyházközségeink. A karácsonyi üdvözetek bizonynyal megtették a jó hatást. Az egyházközségek történelmi ismertetése elég rendesen érkezik be, a fordítások készülnek s remélni lehet, hogy kedves és barátságos levelezés fog kialakulni. Azt hisszük, hogy a hálás elismerésnek, és a barátságoknak szép megnyilvánulása volna, ha egyházközségeink a testvéreink megküldenék egyházunk jogi életének érdekes és hü

tükrét, a dr. Tóth György kiadásában éppen most megjelent *Disciplina enlesiastica*, minthogy az latinul is közölve van.

Hét felolvasó délutánt tartott a Dávid Ferenc-Egylet és az Unitárius Irodalmi Társaság Kolozsvárt december, január és február hónapokban. Az elnöki tisztet mindig Ferencz József püspök úr töltötte be. Felolvastak: Dr. Boros György, Vári Albert, Gálfi Lőrinc, dr. Kiss Elek, Kelemen Lajos, Csifó Salamon, dr. Gál Kelemen. Mindenik alkalommal volt ének, zene és szavaltat s mindig nagy közönség hallgatta és sajnálta, hogy végeszakadt, de márciusban folynak a vasárnap délutáni istentiszteletek.

A testvérek munkája. A montreali (Canada) unitárius egyházközség Church of the Messiah, a Channing Hallban 1922 jan. 16-án tartott ülésében Evans tanár indítványára Lőrinczi István esperes-lelkész afiát tiszteleti lelkésszé választotta meg. Az egyházközség 1842-ben alapított, 1906-ban incorporált, lelkésze Snow, Falconer Booth titkár.

Budapesten a Dávid Ferenc-Egylet ifjúsági köre febr. 18-án nagysikerű estélyt rendezett. Márciusban megindul az egyh. Értésítő.

Brassóból kaptuk a következő sorokat: H. G. gondn. úrtól: Az Unitárius Közlönyt mindig örömmel olvastam, mikor pedig megjött, le nem tettem, amíg az utolsó lapján azt nem láttam, hogy nyomtatott etc. A ma érkezett 3. számban „A szép szó“ c. novellát mindinkább fokozódó érdeklődéssel olvastam, de az érdeklődés az izgalomig fokozódott a vége felé, hogy vajjon az istenes ember nem jön-e ki az u. n. sodrából. Hála legyen a jó Istennek, aki sugalmazást adott ennek a novellának a megírására. A mi istentelen, káromkodó, duhaj népünknek a jó útra visszatérítésében egy ilyen novella százszorta többet ér, mint sok egyéb. Őszinte lélekkel kívánom, hogy legyen meg a novelláknak az erkölcsi haszna minél több káromkodó, istentelen emberünknek a megtérítésében.

„Az a céloim — írja Deák Miklós lelkész —, hogy az ifjúsági körökben, ha betegségem lehetetlenné nem teszi, az idén beszéljek a mi nagy Dávidunkról. Szeretném, ha mindenki tudná, hogy kinek állott be a zászlója alá.“

A lelkész urakhoz. Az egyházközségek történetének megírásával kapcsolatban az egyházközségek régi jegyzőkönyveinek és levéltárának tartalmát megismerték. Akkor egyháztörténeti szempontból vizsgálták az anyagot. Most egyházjogi (jogtörténeti és érvényben levő jogi) szempontból sziveskedjenek összeirogatni azt, amit ma nyomtatásban látni szeretnének 1566—1900. évekre vonatkozólag. A két kötet anyagában a vezetőfonalat megtalálják s igyekezzenek a kiegészítésül szolgálható anyagot a hely pontos megjelölésével teljes hűséggel leírni. A generalis visitatio és partialis visitatio megállapításai, határozatai minden községre nézve értékes joganyagot

alkotnak. Az E. K. Tanács leiratai is fontosak. A rendeletek könyvében lehet megtalálni. A szives közreműködést köszöni: *dr. Tóth Gy.*

Öröme van a jánosfalvi egyházközségnek. Betelt a hivek óhajtása. Az udvarhelyi körben Jánosfalva buzgó népe elsőnek szerezte be háboruba ment harangját. A párosítás jól sikerült. Az új harang 9000 leuba került, mely összegnek felét önként adták össze az áldozatkész buzgó hivek, a másik felét pedig hosszas közmunkáért kapott összegből egyhangulag szavazták meg anélkül, hogy a pénzt elosztották s elmulatták volna. Azt hisszük, nem ügyelendő, de követendő példa. *S. J.*

A nagy háboru vége a mult 1921. augusztus felé következett el, de még csak Ausztria, Magyarország és Belgium van véglegesen megpecsételve. Törökország még mindig hadilábon áll a nagyhatalmakkal. Így hát a fegyveres háboru teljes hét éstendeig tartott. Most már nem foly a vér, de fogy az életerő, mert Ausztriában, Oroszországban, Lengyelországban óriás az inség. Bizony a drágaság mindenütt elviselhetetlen, tehát most a közös ellenség ellen foly a nagy harc.

Baptisták Amerikában. A bapvisták is rendeztek testvéri vendégséget és meghívták „a testvér egyházaktól a jó és rendes állásu embereket.” Egy öreg néger sokszor részesült abban a szerencsében, hogy az estvéli imákon őt is felkérték, hogy tartson beszédet. Mikor a szeretet-vendégség folyt a templomban, az öreg a templom küszöbén ült és keservesen sirt. Mi baj öreg — kérdeztek az úton járók — „hát a testvérek trvacsorát esznek s nekem nem engedték meg, hogy közéjük álljak.”

London. Manchester s hasonló nagy angol városok testvérül fogadtak egy-egy rombadőlt francia várost, azért, hogy újraépítsék. Egy amerikai unitárius nő, Crockerné asszony Vitremont francia falut vállalta és máris újraépült a régi mintájára, de jóval kényelmesebben.

Amerikában az unitárius világiak szövetsége megbizta egyik newyorki unitárius papot, Sullivan L. Vilmos jeles szónokot, hogy az összes unitárius gyülekezeteket látogassa meg és erősitse a hitbuzgóságot.

Nyugtázás. Az egyesület pénztárába 1922 január 22-től február 18-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek: Dr. Kiss Elek, Nagy József Kolozsvár, Unitárius Egyházközség, Végh Benjámín, Régeni Áron, Benkő Árpád, Barabás Ferenc, Simó Anna Árkos, dr. Balogh Istvánné Málnás, dr. Tób Zsigmond Nyárádremete (12 L), Pap Ferenc Nagykeede, Lőrinczy Domokos, Zsakó Gyula, Unitárius Egyházközség Kíssolyos, Unit. Egyhközség, Fazakas Lajos, Fazakas Lajosné, Adám Mihály, Fazakas Olga Nyárádszentmárton-Csikfalva, Tana Sámuel Bölön, Antal József Ágostonfalva, Katona Ferenc Firtosmar-tonos, Unit. Főgimn. Könyvtára, Gálfalvi Sámuel, Péter Lajos Székelykeresztur, László Gyula, Bordi József Kolozsvár, Tób Zsigmond

Jobbágyfalva, Csiszér Imre, Bedő Imre, Tanáczi József Marosvásárhely, dr. Gelei József Kolozsvár, Vass József Nyomát, Türkössy Sámuel Kolozsvár 1922-re, Kiss István, Székely Elek, K. Nagy Dénes, Nagy Lőrinc, Kozma János, Sz. Nagy József, Sz. Nagy Áron, Csécs László, K. Nagy Sándor, Székely László, Iszlai Elek, Fekete Albert, Incze József, Székely Samu, Fodor József, Szabó Rebeka, Pálffy Ferencné, Pál György, Kiss Elek, Nagy Géza, Varga József, Nagy Mózes, dr. Barabási Albert, Jakab Elek, id. Szász Ferenc, Székely Antal, Csécs István Szabéd 1922 második felére, Szabó Lajos, Kelemen György, Szombati János, Fodor László, Fekete Sándor, Zöld Piroska, Horváth Sándorné Szabéd 1922-re, dr. Gál Kelemen, Pothorszky Sándor, Tóth István, Ambrus Gergely, Ammerling Edéné, dr. Abrudbányai Géza, András Ferenc, Alexi Ferencné, dr. Tóth György Kolozsvár, Keresztély János, Harkó Ferenc, Bálint Mihály, Kerekes Dávid, Bájint János, Sándor Gergely, Kovács Lajos Brassó, Unit. Egyházközség Szőkefalva, Babos Lőrinc Alsószentmihály, Andarkó István, Felcsér Lukácsné, Kiss Károly, Unit. Egyházközség, Pál Lajosné, Máthé E. Ferenc, Dimén Gergely Vargyas, Vaska Dezső, Ürmösi Jenő, Sikó Lajos, Kelemen Lajos, Patakfalvi Zsigmond Kolozsvár, Borbély Máté Torda 1922-re, a Kolozsi D. F. Egylet 20 tagért 1922 első negyedére. *Alapítói* díjban fizettek: Kovács Elek Magyarorszávat 100 L, Gyulay László emlékére Tóth Károlyné Gyulay Etelka 100 L, Türkössy Sámuel Kolozsvár 100 L. Az Unit. Közl. céljaira ajándékoztak: Özv. Hintz György né Kolozsvár 5 L, Sikó Lajos Kolozsvár 30 L. Február 19-től márc. 18-ig fizettek: Kozma Miklós Fiátfalva (12 L), Esszig Józsefné Kolozsvár (10 L), Bázsa János, Nagy Józsefné, Nagy Domokos, Erdős Hermanné, özv. Farkas Vilmosné, Farkas Gyula, Farkas László, Fekete Pál, Fangh Erzsébet, Simó Pál, Sólyom Györgyné, Barla Dezső, Székely Jánosné Kolozsvár, Zsigmond József, Gálfi Dénes, Unit. Egyházközség Homoródjánosfalva, Vass Domokos, dr. Varga Béla, Wonesch Miksáné, Zagyva Istvánné, Zsigmond Lajos, özv. Farkas Józsefné, Ferkó Ferenc, Graef Antalné Kolozsvár (20 L), a Fogarasi D. F. Egylet (450 L), Weress Béla, Unit. Egyházközség Petrozsény, Májay Domokos Jobbágyfalva, Ambrus Dezső, Vári Albert Kolozsvár, Sárosi József, Unit. Egyházközség Rava, Rédiger Géza Marosvásárhely, Nagy János Nyárad-szentlászló, Unit. Egyházközség Marosvásárhely, Bedő Árpád, Unit. Egyházközség Vadad, László Balázs Iszló, Pethő Kálmán, Unit. Egyházközség Nyomát, Kelemen Árpád Székelykaál, Szentmártoni Bálint Buzaháza, özv. Györke Lajosné, özv. Haller Rezsőné Kolozsvár, Török Elek, Zsigmond Mihály, ifj. Zsigmond István, Keresztesi Zsigmond, Csiki József, Csiki Albert, Csiki János, Nagy Dénes, Halmágyi János, Unit. Egyházközség, Tejszövetkezet, Gazdakör, D. F. Egylet, D. F. Ifjusági Egylet Nyáradgálfalva, Leányegyház Székelytompá. (Folytatjuk.) *Gálfi Lőrinc* pénztárnok.

Csak ezt a számot küldjük meg azoknak, akik az Unitárius Közlönyre még nem fizettek. Ezt vegyék szives tudomásul az egyház-közönségnek is. Sajnos, hogy a drágaság a legnagyobb takarékoságot parancsolja.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

XI. Sz. : 156—1922. eln. Körlevél esperes afiai útján valamennyi lelkész afiának tüzkár stb. elleni biztosítási tárgyában.

Tisztelendő Lelkész Ur! Értesítem Tisztelendőségedet, hogy az egyházi épületek stb. biztosítása tárgyában az Első Erdélyi Biztosító Társasággal (volt Első Magyar Ált. B. T.) E. K. Tanács előnyös szerződést kötött. Felhívom Tisztelendőségedet, hogy a biztosítási feltételek iránt esperes vagy egyházi pénztárnok afiánál érdeklődjék, hol a szükséges felvilágosításokat meg fogja kapni.

Kolozsvár, 1922 március 24.

Ferencz József
unitárius püspök.

XII. Sz. : 452—1922. eln. Felhívás esperes afiai útján valamennyi lelkész afiához a korona bankjegyek beváltása tárgyában.

Tisztelendő Lelkész Ur! 510—1921. eln. sz. a. a beváltatlan korona bankjegyek tárgyában Tisztelendőségeddel közölt intézkedésem értelmében sok egyházközségünkben összeirták lelkész afiai a visszamaradt korona bankjegyeket. Most megjelent a rendelkezés, melynek alapján kérem Tisztelendőségedet, hogy a szükséges utbaigazítást hűveinknek adja meg. A visszamaradt korona bankjegyeket az alább megadott románnyelvű kérvényminta szerint egy kérvénybe foglalják össze az egyes tulajdonosok nevének és pénzének külön-külön való felsorolásával. A kérvényre 1 leus okmány- és 25 banis segélybélyeg illesztendő. A kérvényt alól mindazoknak alá kell írniök, akiknek bejelentésük a kérvényben bennfoglaltatik. A kérvény tehát minél előbb elkészítendő s ajánlott levélben a pénzügyminiszteriumhoz Bukarestbe elküldendő, nehogy késedelem miatt ne vétesék figyelembe. A benyújtandó kérvény román szövegű mintáját és táblázatát az alábbiakban közöljük. (A Hangya összeállítása.)

Domnule Ministru a Finanțelor!

Revocându-ne la dispozițiuni le edate referitor la însinuarea coroanelor, cari încă nu sau schimbat, cu respect avem onoare a însinua, că în posesiunea subsemnaților să află încă următoarele sume în coroane.

Cu respect ne rugăm pentru notarea în registru a banilor nostri în coroane cu sume le mai sus amintite și pentru validitatea a pretenșiunilor noastre evenite din bancnotele mai sus amintite la lichidare a banței austro-ungarei.

Dat în Bichișul-Maghiar, la

Cu stimă :

Cătră

Ministerul a Finanțelor

București.

No. curent	Numele și ocupațiunea proprietarului	Domiciliul proprietarului	Felul de bani și numărul bucăților de coroane, cari se află în posesiunea proprietarilor						Laolaltă Coroane
			1 Cor.	2 Cor.	10 Cor.	20 Cor.	50 Cor.	100 Cor.	

(E rovatok magyar jelentése):

Folyószám

Tulajdonos neve
és foglalkozása

Lakhelye

A tulajdonos birtokában levő pénznemek
és darabszámok.

Összesen

Tuloldali kimutatást és utbaigazítást a „Magyar Nép“ c. politikai, gazdasági, szépirodalmi képes hetilap március 17. számából vettem át. Együttal ezt a magyar faj érdekeit szolgáló kedves lapot ismételten Tisztelendőséged és hiveink figyelmébe ajánlom.

Kolozsvár, 1922 március 25.

Ferencz József
unitárius püspök.

Az E. K. Tanács március 17. és 20-án tartotta r. gyűlését. Köszönettel fogadta Inczeffi Tamás és neje alapítványát, a Leszám. bank 500 L adományát, Katona Mihály lelk. 1000 L alapítványát. Véleményre kiadta dr. Tóth György indítványát, hogy a jogi, nevelésiügyi, p. ü. bizottságok mellé irodalmi bizottság szerveztessék. Igen üdvös eredményt várunk egy ily bizottságtól. Dr. Tóth György új könyvét az E. K. Tanács igen meleg méltánylásban részesítette és egy beadványa alapján biztosította arról is, hogy minden unitárius ember figyelmébe ajánlja. Az am. szeretetadományról a mvásárhelyi, szatmári, kolozsi, csókfalvi, redei, városfalvi egyházközségeknek határozatot küldött. A Simén Domokos sirja (Kadácsban) ujrakerítését rendelte. A teológián a II. félévi tantárgy kiosztásról intézkedett. Boros Jenő kereszturi tanárt a Teol. Akadémiára magántanulónak fölvette. Az államot fölvilágosítja, hogy az egyházi fegyelmi ügyeket autonomikus jogánál fogva gyakorolja állami beavatkozás nélkül és fegyelmi törvényeinket approbálásra nem nyújtja be. A mzsákodi egyháznak építkezésre, a kökösinék harangbeszerzésre engedélyt adott, a nsolymosít megintette, mert engedély nélkül adott el fát, a kadácsi felebbezését a vizsgálószerk fuvardija ellen elutasította, a nagyajtainak házastelek vásárlására engedélyt adott. A teol. ifjúság könyvtárából kivett könyvek behajtását jogtanácsosra bízta. A kolozsvári, tordai, kereszturi gymn.-ban a több tárgyból elégtelen tanulók segélyét megvonta. A tordai főgym. elismeréseért és segélyezéseért deputatio fog az illetékes hatósághoz járulni. A román nyelv tanítására alkalmas tanárok képzésére előkészületet tesz. Az angol nyelvet tanító tanárok gyakorlati kiképzéséért angol afiaihoz folyamodik. A kolozsvári elemi iskoláknál revisor látogatását tudomásul vette. Kimondotta, hogy az egyház épületeiben lakó tanárok lakáspénze a lakbérbe adandó. Az Első erdélyi biztosító intézettel köt szerződést. Berde Károlynénak havi 80 L kegydíjat ad. A kolozsvári házak bérlőivel felemelt díjak mellett köt szerződést. Gálfi Zsigmond tanár özvegy anyjának, mint családtagnak, az illetéket kiutalja. A kolozsvári szolgálk fizetését javítja. Számadások felülvizsgálását tudomásul veszi. A buni vadászati jogot bérbe adja.

TARTALOMJEGYZÉK: Unitárius egység. Váradai Auréltól. — Unitárius egyházi törvényeink gyűjteménye. — Tűzhely mellett: Husvét; Új énekeskönyvet. Pállfy Mártontól. — Nők Világa. — Bucsú Major Sándortól: Varga Dénes tanár beszéde. — Egyházi és egyleti élet. — Hiv. közlemények.

Nyomatott „Korvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt JókaI-utca) 17. sz.